

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu gün müasir tələblərə cavab verən silah istehsalçıları sırasında xüsusi yer tutanlardan biri də Azərbaycanla daim strateji əməkdaşlığa can atan İsraildir. Bu ölkənin illik silah ixracının həcmi artıq illik 10 milyard dolları keçir. Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırması İnstitutunun açıqlamalarından isə belə bəlli olur ki, İsrailin silah satdığı əsas ölkələrdən biri də Azərbaycandır.

Burada bir məqamı da qeyd edək ki, İsrail müəyyən silahları yalnız Azərbaycana ixrac edir. Bu səbəbdən elə müasir silahlar var ki, onlar yalnız İsrail və Azərbaycan ordularında mövcuddur. İşğalçı Ermənistan isə vaxtaşırı İsrailin Azərbaycana silah satmasına öz etirazını bildirir və, bunun Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə təsir etdiyini bəyan etsə də, İrəvanın dediklərinə məhəl qoymur. Əksinə, Azərbaycan İsraildən yeni hərbi texnikaların idxalını davam etdirir. Məsələn, bu il Azərbaycan İsrailin "Plasan" şirkətindən "SandCat" zirehli avtomobilinin "StormRider" adlı yeni modifikasiyasını alıb. Yeni maşın üzərində bir ədəd 12.7 millimetrlilik NSVT pulemyotu və bir ədəd avtomatik qumbaraatan qurğusu yerləşdirilmiş döyüş modulu ilə silahlandırılıb. "SandCat" zirehli maşın xəttinin yeni nümunəsi olan "StormRider" 10 nəfər daşıyır. Müstəqil aşqı sistemlərinə sahib olan zirehli maşının minaya qarşı qoruması ən yüksək səviyyədədir. Qeyd edək ki, hazırda Azərbaycan Ordusunun silahlanmasına "SandCat"ın müxtəlif variantları daxildir.

Qarşıdakı dövr ərzində də Azərbaycan İsraildən müxtəlif hərbi texnikanın idxalını planlaşdırır. Elə bu günlərdə "The Jerusalem Post" qəzeti qeyd edilən məsələyə toxunaraq, Azərbaycanı İsrail üçün hərbi müstəvidə də mühüm tərəfdaş adlandırır. Qəzet bu səbəbdən bezi silah nümunələrinin İsrail tərəfdən yalnız Azərbaycana satıldığını bildirir: "Məsələn, İsrailin "Israel Aerospace Industries" konserni bərk yanacaq-la işləyən birpilləli LORA operativ-taktiki raket kompleksinin sınaqlarının uğurla başa çatması barədə rəsmi məlumat verib. Azərbaycan isə İsrailin həmin raket komplekslərini göndərdiyi ilk və yeganə ölkədir. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan ordusu hələ iki il bundan əvvəl LORA ilə təchiz olunub. Azərbaycan İsrailin bu raketləri göndər-

diyi ilk və yeganə ölkədirsə, deməli, İsrail-Azərbaycan münasibətləri strateji tərəfdaşlıq xarakteri daşıyır, dövlətlərarası siyasi və hərbi-texniki tərəfdaşlıq etimadın və daimi dialoqun ən yüksək səviyyəsinə dəlalət edir. Bu tərəfdaşlıq evvəllər energetika sahəsinə yönəlmişdi, indi isə tərəfdaşlıq iqtisadiyyatın digər sektorlarına da, o cümlədən kənd təsərrüfatı, yüksək texnologiyalar sahəsinə, səhiyyə, hərbi-texniki tərəfdaşlıq sahələrinə də şaxələndirilib. İsrailin müdafiə şirkətləri Azərbaycan hərbi sənayesinin qurulmasında fəal iştirak edib və bu iştirak davam edir. Qeyd etmək lazımdır ki, İsrail dünya bazarında Azərbaycanın neftinin əsas strateji alıcılarından biridir. LORA operativ-taktiki raket kompleksi mövzusunda qayıdaraq qeyd etmək lazımdır ki, bu raket 2004-cü ilin mart ayında Aralıq dənizində uğurla sınaqdan keçirilib və İsrail müdafiə ordusunda müvəffəqiyyətlə istifadə edilir. LORA raketinin yeni sınaqları bir qədər yeni modifikasiyanın sınaqlarıdır. Bundan əlavə, hər hansı ölkənin Azərbaycana göndərdiyi hər bir silah Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində zəruri sınaq və test yoxlamalarından keçirilir. Bütün bunlara baxmayaraq, Ermənistan İsrailə hansısa etimada əsaslanan münasibətlər qurmaq ümidindədir. Amma bunlar ümidindən o tərəfə keçməyib. Xatırladaq ki, İsrail hərbi-sənaye kompleksi yetərinə ciddi qurumdur və İsrail Müdafiə Nazirliyinin tam nəzarəti altında fəaliyyət göstərən çox ciddi peşəkarlar komandasıdır. Bugünkü Azərbaycan ordusu isə Cənubi Qafqazda ən qüdrətli ordu, ən müasir texnika və silahlar, ən yüksək döyüş hazırlığı, şəxsi heyətin intizamı və döyüş ruhu deməkdir. Müasir müharibədə kimin döyüş əməliyyatlarını təmin etmək üçün daha müasir yüksək texnoloji vasitələri varsa, həmin tərəf qalib gəlir. 2016-cı ilin aprel əməliyyatı zamanı erməni işğalçılara qarşı İsrailin pilotsuz zərbə

Azərbaycan - İsrail hərbi-ticari əməkdaşlığı Ermənistanı daha bir gözdağı verir..

qurğularının səmərəli tətbiq edilməsini xatırlamaq kifayətdir. Bu barədə çox danışmaq olar. İsrail müstəqil Azərbaycanı tanımış ilk ölkələrdən biri olub. Avrasiyada heç bir ölkə İsrailə Azərbaycan qədər sıx dostluq münasibətlərinə malik deyil. Bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazda geosiyasi və geoiktisadi proseslərin mərkəzi hesab edilən güclü müstəqil dövlətdir. Azərbaycan fəal çoxvektorlu müstəqil xarici siyasət yürüdü. Gözlənilən geosiyasi maneələrə və labirintlərə baxmayaraq, İsrail və Azərbaycan möhkəm və sarsılmaz tərəfdaşlıq qurmağa nail olub".

Həqiqətən də Azərbaycan və İsrail etibarlı hərbi tərəfdaşlıq münasibətlərinə malikdir. Ölkəmizdə silah sənayesinin formalaşmasında və ordumuzun müasir silahlarla təchiz edilməsində İsrail əhəmiyyətli müttəfiq kimi mühüm rol oynayır. Qeyd edək ki, Azərbaycan və İsrail arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq, silah və hərbi texnikanın alınması 15 il əvvəl təsadüf edir. 2005-ci ildən başlayaraq ölkələrimiz arasında bu sahədə fəal əməkdaşlıq aparılır. Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin inventarında İsrail istehsalı olan "Orbiter-2M" və "Aerostar" tipli pilotsuz uçuş aparatlarına rast gəlmək olar. 2011-ci ildə Azərbaycan və İsrail şirkətinin birgə qurduğu "AZAD sistemlər" müəssisəsi fəaliyyətə başlayıb. Bu müəssisədə "Orbiter-2" pilotsuz uçuş

aparatlarının istehsalı həyata keçirilir. "Orbiter-2" aparatları həm ordumuzun istifadəsinə verilib, həm də bir sıra ölkələrə ixrac edilir. Azərbaycan İsraildən aprel döyüşlərində istifadə etdiyimiz "Harop" silahlarını da alıb. Eyni zamanda "Heron" və "Hermes" tipli pilotsuz uçuş aparatları da İsrail istehsalıdır. İsraildən aldığımız "Barak-8" zenith-raket kompleksinin atış mənzili 90 kilometr, hədəfi məhv etmə yüksəkliyi isə 16000 metrə yaxındır. Yüksək manevr qabiliyyətinə malik "Barak-8" iki pilləli raket mühərrikinə sahibdir və şaquli atışla buraxılır. "Barak-8" ZRK gəmi əleyhinə raketlərə, supersonik raketlərə, ballistik raketlərə, təyyarə, helikopter, PUA kimi hava təhdidlərinə qarşı nəzərdə tutulur. Ordumuz İsrailin "Elbit Systems" şirkəti ilə birgə modernizə edilmiş və aktiv müdafiə sistemi ilə təchiz edilmiş T-72SİM1 tankına sahibdir. Tankın üzərində qurulmuş lazer aşkarlayıcı lazerlə idarə olunan tank əleyhinə raketləri 360 dərəcə ətrafda 600 metr məsafədən aşkarlamağa imkan verir. Bundan sonra avtomatik şəkildə işə düşən sursat 100 metr məsafədən təhdidi məhv edir. Barəsində yuxarıda bəhs edilən LORA raketləri isə germetik atıcı-nəqliyyat konteynerlərində yerləşdirilir və səhra şəraitində 7 il müddətinə qədər saxlanıla bilər. Bu raketlər, GPS ilə inteqrasiya edilən ətalətli naviqasiya sistemi tərəfindən bütün uçuş

trayektoriyası üzrə idarə edilir. GPS ilə inteqrasiya edilən ətalətli naviqasiya sistemi sayəsində raketlərin bütün uçuş trayektoriyası üzrə hərəkətinə nəzarət edilir, tələbat yarandıqda trayektoriyaya düzəlişlər edilir. Yüksək dəqiqlik raketini "Navstar" kosmik radionaviqasiya sisteminin tətbiqi nəticəsində əldə olunur. "Israel Aircraft Industries" şirkəti tərəfindən hazırlanan idarə etmə bloku hesabına 10 metrə qədər hədəfdən yayınma ehtimalı əldə edilir ki, bu da LORA raketlərinin sinfinin ən dəqiq raketlərindən birinə çevirir. Raketlər həm yerüstü, həm də dəniz bazasından buraxıla bilər. Buraxılış nəqliyyat atıcı konteynerlərinin şaquli vəziyyətində həyata keçirilir. Raket hədəfə aşağı sürətlə enməni atəş məsafəsinin artırılması üçün istifadə edir. Eyni zərbdə LORA atıcı nəqliyyat konteynerində yerləşən 4 ədəd raketin hər biri müxtəlif hədəflərə yönəldilə bilər. Azərbaycanın aldığı müasir "Polonez", "Smerç", "Lynx", 9K79-1 "Toçka" və digər sistemlərlə birlikdə LORA raketləri ordumuzun zərbə imkanlarını daha da artırır.

Ölkəmiz İsraildən digər çoxsaylı müasir silahlar da alıb. Hazırda İsrailə hərbi əməkdaşlığımız daha da genişlənilir. Yayılan məlumatlara görə, növbəti mərhələdə Azərbaycan İsraildən "Dəmir gümbəz" komplekslərinin alınmasını nəzərdə tutub. Bu komplekslər Azərbaycanın hava

hücumundan müdafiəsini və raket hücumlarına qarşı müdafiəsini daha gücləndirmiş olacaq. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Ermənistan İsrailin Azərbaycana silah satmasına mane olmaq istəsə də, bunun üçün ABŞ-da erməni lobbisi hərəkətə gətirilsə də İrəvan heç bir nəticəyə nail olmayıb. Əksinə, İsrail və Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlıq getdikcə dərinləşir. Təbii ki, bu fonda İsraildən alınan silahlar, Qarabağ münaqişəsi hərbi müstəvidə həll ediləcəyə təqdirdə, 2016-cı ilin aprelində olduğu kimi yenə Ermənistanı böyük şok yaşadacaq. Ordumuzun döyüş hazırlığı səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi, şəxsi heyətin müasir silah və texnikadan məhərətli istifadə bacarığına yiyələnməsi üçün maddi-texniki bazanın inkişaf etdirilməsi isə davam etdirilir. Bu da o deməkdir ki, ordumuz istənilən an işğal altında olan torpaqlarımızı azad etməyə, düşmənin bütün strateji hədəflərini məhv etməyə qadirdir. Beynəlxalq hərbi ekspertlərin də etiraf etdiyi kimi, müdafiə qüdrəti artan Azərbaycan ordusunun qarşısında erməni tərəfinin duruşu getirməsi sadəcə mümkünsüzdür.

Tahir TAĞIYEV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyilə çap olunur.